

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoCsp/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6718205617
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6718205617.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu prof. JUDr. Milana Ďuricu, PhD., členiek senátu JUDr. Miroslavy Púchovskej a JUDr. Márie Jamriškovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 959, proti žalovanému: I. Y., nar. XX.XXXX., bytom N.XXXX., o zaplatení 4 636,84 Eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č.k. 12Csp/61/2018 - 93 z 12. júla 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Zvolen, č.k. 12Csp/61/2018 - 93 z 12. júla 2019 v bode II. sa mení takto: žalovaný je povinný zaplatiť úrok z úveru vo výške 8,9% ročne zo sumy 4 636,84 Eur od 20. septembra 2018 až do zaplatenia.

II. Súd priznáva žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Zvolen rozsudkom č.k. 12Csp/61/2018 - 93 z 12. júla 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) vyhovel žalobe o zaplatenie 4 636,84 Eur, vrátane úroku z omeškania a priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100%. Žalobu v časti o zaplatenie úroku z úveru vo výške 8,9% ročne zamietol.

2. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že žalobca so žalovaným uzatvoril zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 000000000509755 zo 4. mája 2018, na základe ktorej žalobca ako veriteľ poskytol žalovanému úver vo výške 4 700 Eur. Ktorý sa zaviazal žalovaný vrátiť v mesačných splátkach vždy k 15.temu dňu kalendárneho mesiaca. Z poskytnutého úveru si dohodli zmluvné strany úrok vo výške 8,9% ročne a úrok z omeškania vo výške 5% ročne. Podľa bodu 32 napadnutého rozhodnutia súd zaviazal žalovaného na zaplatenie istiny vo výške 4 636,84 Eur k termínu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti k 19. septembru 2018, úrokov z úveru vo výške 110,05 Eur, úrokov z omeškania vo výške 1,27 Eur, poplatkov za poistenie schopnosti splácať úver vo výške 11,68 Eur mesačne a na úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 4 636,84 Eur od 20. septembra 2018 do zaplatenia a 5% úrok z omeškania zo sumy nezaplatených úrokov vo výške 110,05 Eur od 20. septembra 2018 až do zaplatenia.

3. Pokiaľ ide o úroky z úveru od 20. septembra 2018 súd prvej inštancie žalobu zamietol a odvolal sa na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 4Obo/143/98, podľa ktorého sa zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov platia len do splatnosti dlhu jeho splátok. Od splatnosti dlhu je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania.

4. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie v zákonom stanovenej lehote, v ktorom navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie v tej časti, v ktorej bola žaloba zamietnutá tak, že

zaviaže žalovaného na zaplatenie úroku z úveru. V odôvodnení sa odvoláva na § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka a § 16 ods. 1 Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a zmene a doplnení niektorých zákonov, z ktorých vyplýva, že dlžník je povinný platiť úroky z úveru až do jeho splatenia. Odvoláva sa aj na dôvodovú správu k návrhu zákona, ktorým sa mal meniť Občiansky zákonník, a ktorým sa mali úroky z úveru priznávať len do uplatnenia práva podľa § 565 OZ. Táto novelizácia OZ nebola schválená, a preto súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil vec (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). V odvolaní žalobca cituje z odôvodnení rôznych odvolacích súdov, ktoré zodpovedajú jeho právnomu názoru.

5. Odvolací súd nepovažuje za potrebné preberať a opakovať texty týchto rozhodnutí, ktoré sú zverejnené na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR.

6. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že plne rešpektuje rozsudok súdu a je pripravený vyrovnáť svoj dlh voči žalobcovi. Vzhľadom na to, že dlhuje príliš vysokú sumu, chcel by sa dohodnúť na splátkovom kalendári. Pre žalovaného by bolo prijateľné, aby platil mesačne maximálne 200 Eur.

7. Vec bola predložená odvolaciemu súdu 11. novembra 2019 a bola pridelená do senátu 25 Co pod. sp. zn. 25 Co/6/2019. Odvolací súd vec vrátil ako predčasne predloženú prípisom z 27. novembra 2019. Po jej opätovnom 14. januára 2020 bola pridelená náhodným výberom do senátu 17 CoCsp a je vedená pod sp. zn. 17 CoCsp/3/2020. Opatrením č.2, z 20. januára 2020, č. 1 SprR/2/2020 bola táto vec prevedená do nápadu senát 25 CoCsp a je vedená pod pôvodnou sp. zn. 17 CoCsp/3/2020.

8. Odvolací súd prejednal odvolanie v rozsahu stanovenom v § 379 a § 380 CSP a napadnuté rozhodnutie zmenil podľa § 388 CSP.

9. Odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie. Predmetom odvolacieho konania sú len úroky z úveru od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti dlhu k 19. septembru 2018.

10. Medzi stranami sporu nebolo sporné uzatvorenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, poskytnutie úveru a ani rozsah splatenia dlhu dlžníkom.

11. Odvolací súd v prvom rade považuje za potrebné vyjadriť sa k odôvodneniu napadnutého rozhodnutia. Obsah a rozsah odôvodnenia je obligatórne stanovený v § 220 ods. 2 CSP. Účelom odôvodnenia nie je kopírovať texty všeobecne záväzných predpisov. V napadnutom rozhodnutí od strany 2 až po stranu 9 sú len kopírované texty tam citovaných zákonov. Samotné odôvodnenie v zamietajúcej časti rozhodnutia je v bode 33, aj to len odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR.

12. Takéto rozhodnutie možno považovať za arbitrárne, čo je v ustálenej judikatúre Ústavného súdu SR považované za porušenie práva na spravodlivý proces.

13. Ohľadne práva na úroky z úveru po vyhlásení mimoriadnej splatnosti dlhu odvolací súd vychádza z toho istého právneho názoru ako vyslovil v rozsudku sp. zn. 25Co/7/2019 a 25 Co 12/2019, v ktorom konštatoval, že rozhodovacia prax súdov prvej inštancie, ako aj odvolacích súdov, ohľadne práva na úroky z úverov po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru nie je jednotná a rozhodne nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi.

14. V uvedených rozhodnutiach k právu na úroky z úveru po vyhlásení jeho mimoriadnej splatnosti zaujal odvolací súd toto stanovisko: Je nesporné, že z úverového záväzkového vzťahu vyplýva povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky, ktoré sa platia od momentu poskytnutia úverových prostriedkov (§ 497 a § 502 Obchodného zákonníka). V aplikáčnej praxi súdov nie je zhoda v tom ako posudzovať právne dôsledky vyhlásenia mimoriadnej splatnosti resp. odstúpenia od zmluvy o úvere podľa § 506 Obchodného zákonníka. Ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka odlišne stanovuje právne dôsledky odstúpenia od zmluvy na rozdiel od všeobecnej právnej úpravy stanovenej v § 351 Obchodného zákonníka. Aj pri odstúpení od zmluvy podľa § 506 Obchodného zákonníka nastáva právny dôsledok stanovený v § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého odstúpením od zmluvy zanikajú všetky práva a povinnosti zo zmluvy. Ďalšie právne dôsledky stanovené v tejto všeobecnej právnej úprave sa aplikujú len vtedy, ak nie je stanovené inak v osobitných ustanoveniach

pri jednotlivých zmluvných typoch, ktoré ako špeciálna úprava majú prednosť pred všeobecnou právnou úpravou. Takouto osobitnou právnou úpravou je aj ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka, podľa ktorého má veriteľ právo na zaplatenie dlžnej sumy a úrokov.

15. Argumentácia súdov podľa, ktorej právo na úroky z úveru vzniká aj po odstúpení od zmluvy, pretože v opačnom prípade by bol dlžník v lepšom postavení, keď nespláca splátky úveru, nemá povahu právnej argumentácie, ale skôr ekonomickej a navyše platí len pri nízkych resp. záporných úrokových sadzbách ECB, od ktorých sa odvíja výška úrokov z omeškania.

16. Obchodný zákonník v § 502 jednoznačne stanovuje právnu skutočnosť, ktorá spôsobuje vznik práva na úroky z omeškania, a tou je poskytnutie peňažných prostriedkov a len nepriamo vymedzuje do kedy trvá povinnosť dlžníka úroky z úveru platiť. Východiskom pre tieto úvahy môže byť práve ustanovenie § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktoré upravuje splatnosť úrokov z úveru, pričom základnou zásadou je viazanie splatnosti úrokov z úveru na moment vrátenia peňažných prostriedkov. Právne predpisy len v niektorých prípadoch rozlišujú moment vzniku pohľadávky a moment jej splatnosti, pričom často stotožňujú vznik pohľadávky s momentom jej splatnosti. To vyplýva aj z vety in fine tohto ustanovenia, ktoré viaže splatnosť úrokov a tým aj moment vzniku práva na úroky z úveru, pri vrátení zvyšku (zostatku) poskytnutých finančných prostriedkov a viaže ich na moment splatnosti zvyšku poskytnutých úverových zdrojov, pričom základom z ktorého sa vypočíta výška úrokov z úveru je zostatok úveru.

17. Pri vyhlásení mimoriadne splatnosti úveru (odstúpení od zmluvy) zákon priznáva veriteľovi právo na vrátenie dlžnej sumy a úrokov z tejto sumy len ku dňu zániku práv a povinností z úverovej zmluvy. Nesplnenie tejto „jednorázovej“ povinnosti (vrátiť úver a úroky z úveru) je sankcionovaná úrokom z omeškania. Tzv. výhodnejšiu situáciu neplniaceho dlžníka, ako argumentujú niektoré rozhodnutia súdov, vyvoláva sám veriteľ, ktorý využije mimoriadne oprávnenie na ukončenie zmluvného vzťahu, ktoré mu je dané v § 506 Obchodného zákonníka alebo v § 565 OZ. Veriteľ toto oprávnenie nemusí využiť a môže zachovať zmluvný vzťah. Pri zachovaní zmluvného vzťahu, by v dôsledku omeškania dlžníka mohol veriteľ vymáhať zmeškanú splátku a príslušné úroky z úveru. Ak by Obchodný zákonník neumožňoval veriteľovi odstúpiť od zmluvy tak ako mu to umožňuje ustanovenie § 506 a Občiansky zákonník vyhlásiť mimoriadnu splatnosť (§ 565 OZ), teda aj od plnenia, pri ktorom dlžník ešte nie je v omeškaní, mohol by veriteľ odstúpiť od zmluvy len ohľadne tej splátky (čiastkového plnenia), pri ktorom je dlžník v omeškaní (§ 347 ods. 2 Obchodného zákonníka). Odstúpením od zmluvy podľa § 506 Obchodného zákonníka získa veriteľ výhodu, a to právo žiadať vrátenie celého poskytnutého plnenia aj pred lehotou plnenia, ktorá je dohodnutá v zmluve (podobne aj podľa § 565 OZ).

18. Odvolací súd pri posudzovaní práva na úroky z úveru po vyhlásení mimoriadnej splatnosti (odstúpení od zmluvy) sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého podľa § 506 Obchodného zákonníka vzniká veriteľovi právo na vrátenie zvyšku (zostatku) úveru a úrokov z úveru len, ku dňu splatnosti, v tomto prípade mimoriadnej splatnosti, úveru. Členky senátu zotrávajú na právnom názore, podľa ktorého právo na úroky z úveru vzniká aj po vyhlásení mimoriadnej splatnosti a ktoré prezentovali v odvolacích rozhodnutiach v senátoch 41Co a 43 Co.

19. Zároveň však odvolací súd pri posudzovaní práv a povinností zo záväzkového vzťahu vychádzal zo zmluvy o úvere, ktorá tento záväzkový vzťah založila. Podľa bodu 1.1 súčasťou uzavretej zmluvy sú aj „Obchodné podmienky pre úvery občanom- Prima banka Slovensko, a.s.“. Podľa bodu 2.5 týchto podmienok účinných od 1. januára 2018 klient musí platiť úrok z poskytnutých finančných prostriedkov odo dňa prvého čerpania úveru (vrátane) do dňa predchádzajúceho dňu splatenia úveru (vrátane) zo sumy aktuálneho zostatku čerpania úveru.

20. Pri hodnotení tohto ustanovenia odvolací súd nezistil dôvod, aby zasiahol do zmluvnej slobody a nepovažoval takto dohodnutý úrok z úveru za neprijateľnú podmienku. Navyše odvolací súd poukazuje na stabilizovanú judikatúru Ústavného súdu SR formulujúca doktrínu favor contractus, podľa ktorej je potrebné preferovať taký výklad zmlúv, aby bola zachovaná ich platnosť (napr. rozhodnutie z 19. júna 2008, sp. zn. I. ÚS 243/07, z 3. júla 2008, sp. zn. I. ÚS 242/07, z 1. apríla 2015, sp. zn. I. ÚS 640/2014, z 28. apríla 2014, sp. zn. IV. ÚS 15/2014 a ďalšie).

21. K argumentácii niektorých súdov, ktoré nepriznávajú veriteľovi právo na úroky z úveru po odstúpení od zmluvy, o dvojitém postihu dlžníka, považujeme za potrebné uviesť, že pri úrokoch z úveru nie je

možné uvažovať o postihu dlžníka. Tak ako sa všeobecne konštatuje, úroky za úver sú odplatom, ktorú musí platiť dlžník za to, že používa finančné prostriedky veriteľa po dohodnutú dobu a platí ich až do doby, kým požičané finančné prostriedky veriteľovi nevráti (ak od zmluvy neodstúpi, resp. ak zániku práv nedôjde na základe inej právnej skutočnosti). Rovnako tak nie je sankciou nájomné, ktoré platí nájomca za to, že užíva vec, ktorá je vo vlastníctve prenajímateľa. Úroky z omeškania sú len jedným z právnych dôsledkov porušenia záväzku zo zmluvy, pričom Obchodný zákonník v zásade umožňuje kumuláciu práv pri omeškaní dlžníka so splnením peňažného záväzku (napr. právo na odstúpenie od zmluvy, právo na zmluvnú pokutu, právo na náhradu škody, právo na paušálnu náhradu) i keď ich kumuláciu v určitej výške v stanovených prípadoch limituje (napr. v § 369b Obchodného zákonníka).

22. Na základe týchto úvah odvolací súd, zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že žalobcovi priznal právo na úroky z úveru aj po vyhlásení mimoriadnej splatnosti (odstúpení od zmluvy).

23. Odvolací súd, tak ako uviedol nepovažuje za potrebné opakovať judikatúru všeobecných súdov, ktorá je dostupná na webovej stránke MS SR a z ktorej sporové strany účelovo vyberajú podľa toho, ktorý právny názor potrebujú podporiť a citujú ju v konaniach, ktoré sa týkajú tejto problematiky. Napriek uvedenému odvolací súd považuje za vhodné upozorniť na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júla 2019 sp. zn. 6 Cdo/113/2018: „ Preto v súvislosti s právnou otázkou, či veriteľ má po zosplatnení dlhu nárok na zmluvné úroky, dovolací súd dáva do pozornosti odvolaciemu súdu rozsudok Súdneho dvora (piatej komory) zo 7. augusta 2018 v spojených veciach C-96/16 a C-94/17, v ktorom sa uvádza, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovať nespĺnenie svojej povinnosti dlžníkom splatiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinnosti a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku, zatiaľ čo bežné úroky (úroky z poskytnutého úveru) majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej zaplatenia. Z týchto záverov tak vyplýva nielen záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania.

24. Právny názor, podľa ktorého má veriteľ právo na úroky z úveru po odstúpení od zmluvy podľa § 506 Obchodného zákonníka zastáva aj stabilizovaná judikatúra Najvyššieho súdu ČR (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 19. apríla 2017 sp. zn. 32 Cdo 3764/2016, z 28. marca 2017, sp. zn. 32 Cdo 2546/2016).

25. Odvolací súd v súlade s § 396 ods. 2 CSP rozhodol o trovách odvolacieho konania. Právo na náhradu trov odvolacieho konania priznal žalobcovi v rozsahu 100% proti žalovanému podľa § 255 ods. 1 CSP, pretože žalobca bol v odvolacom konaní úspešný.

26. Rozhodnutie bolo jednohlasne schválené členmi odvolacieho senátu.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).